

Nødvendige psykologiske elementer i læring af boglige fag

I dansk læringsteoretisk tradition er bestemte elementer i boglig læring fremhævet hhv. underbetonet: Bemærk at de følgende seks psykologiske grundprocesser skal virke sammen, om det samme faglige stofelement, samtidigt, 1) for at den boglige læreproces overhovedet kan starte, 2) for at sikre boglig læring af kvalitet dvs. tilegnelse af et bestemt veldefineret moderne fagligt indhold, 3) for at sikre en fagtilegnelse af større omfang. Figuren er et "landkort" over de centrale elementer i den psykologiske dimension i læreprocessen. Så at sige et "tværsnit" af den indre, "intrapsyiske" boglige læreproces. Disse seks faktorer kan direkte påvirkes af undervisningen. Modsat faktorerne uden for selve læreprocessen, se nederste tekstboks til venstre. Modellen er en hypotetisk syntese af faktorer, som faglitteraturen behandler enkeltvist.

For at kunne tale præcist om læring som en særlig psykologisk proces må man have nogle relevante ord, nogle læringspsykologiske begreber at tale med

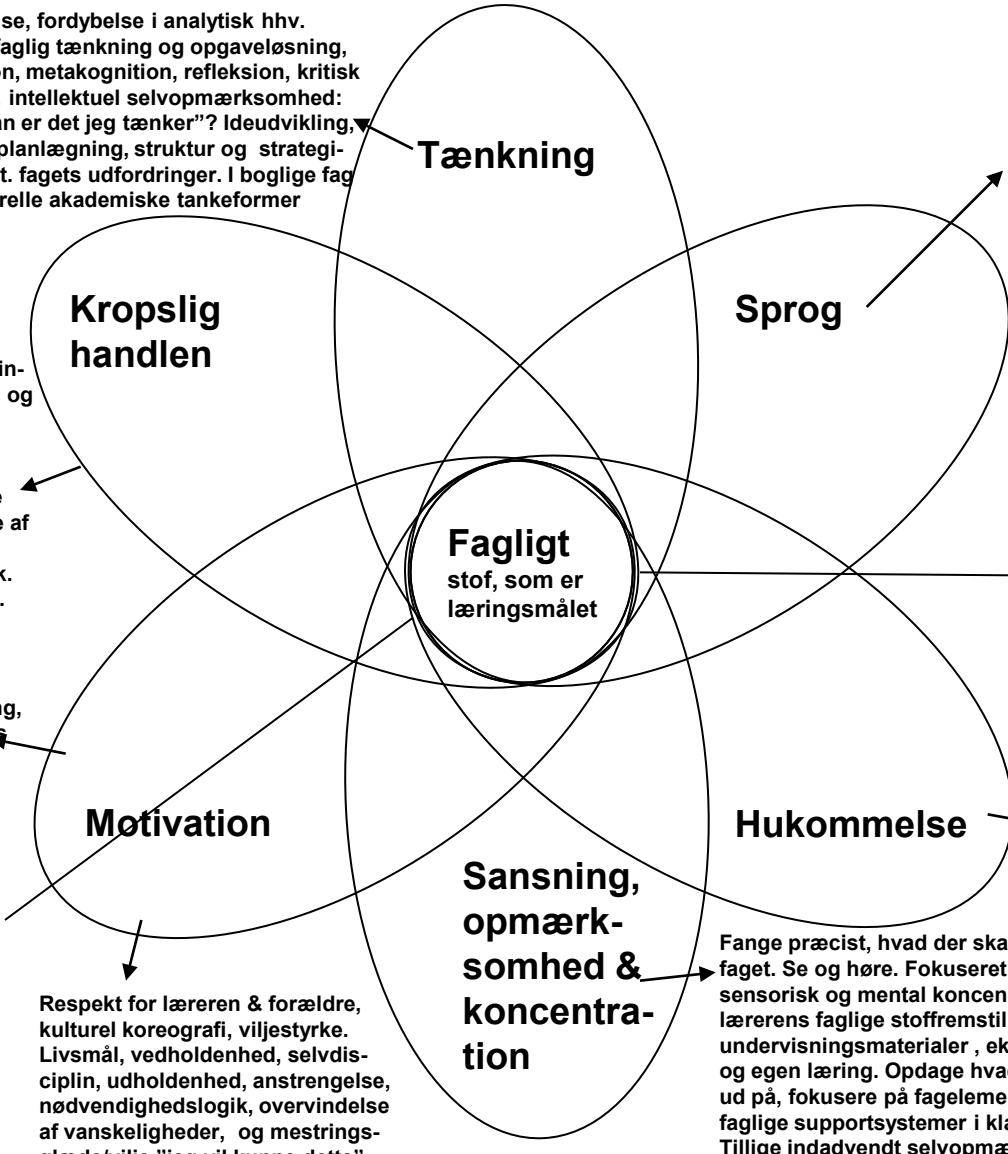
Forståelse, fordybelse i analytisk hhv. kreativ faglig tænkning og opgaveløsning, kognition, metakognition, refleksion, kritisk analyse, intellektuel selvopmærksomhed: "Hvordan er det jeg tænker"? Ideudvikling, læringsplanlægning, struktur og strategiskift mht. fagets udfordringer. I boglige fag de generelle akademiske tankeformer

Fagets sprog: Ethvert fag er også et sprog: Fagudtryk, fagbegreber og faglige sætningsformer. Diktion og udtryk. En "grammatisk" fagmæssig logik i sammenstillingen af sproglige budskaber om faget. Kunne udtrykke sine fagkundskaber. Sprog om faglig læring (Kunne bede om hjælp til noget bestemt hhv. beskrive egen læring). Faglig skrivekompetence: Opsætning, struktur, orden. Samt præcision i det almene sproglige udtryk og forståelse. Optagethed af ords betydning. Kendskab til fremmedord

Organisere egne fagrettede læringshandlinger, praktisk og socialt i undervisningen og ved ekskursioner, udforskning og eksperimenter. Og i hjemmearbejdet. Tidsfordeling job/skole, igangsætning af læringshandling, handlekraft i den faglige læringsaktivitet og tempo. Virkeliggørelse af læringsplaner. Færdiggøre og aflevere opgaver. Energi i den nødvendige motorik. Gøre sig umage. Motorisk selvregulering.

Energi og tid til at holde målrettet faglig læring i gang længe nok. Lystlogik, interesse, holden af faget, kulturel socialisering, følelser, værdier, nysgerrighed, lærings meningsfuldhed, livsmål, selvværd, selvtillid. Glæde over fremskridt.

Konteksten omkring læring er: Begavelse: Niveau og profil, elevens personlighed og sociale kontaktførmåen (f.eks. til læreren), ungdomskulturer, familiekulturens værdier og skoleopfattelse, kønsroller, elevens fysisk energi og sundhed/livsstil (evt. misbrug), socioøkonomi m.m. Miljøets vurdering af meningsfuldhed med læringen. Det fysiske og æstetiske læringsmiljø.

Fremhævede elementer i dansk læringstænkning

Underbetonede elementer i dansk læringstænkning

Respekt for læreren & forældre, kulturel koreografi, viljestyrke. Livsmål, vedholdenhed, selvdisciplin, udholdenhed, anstrengelse, nødvendighedslogik, overvindelse af vanskeligheder, og mestringsglæde/vilje "jeg vil kunne dette"

Fange præcist, hvad der skal læres i faget. Se og høre. Fokuseret & eksklusiv sensorisk og mental koncentration på lærerens faglige stoffremstilling og undervisningsmaterialer, eksperimenter og egen læring. Opdage hvad opgaver går ud på, fokusere på fagelementer og på de faglige supportsystemer i klasseværelset. Tillige indadvendt selvopmærksomhed.

Faglig grundviden, disponible forkundskaber, viden om begrebers indhold, fagligt ordforråd, Præcist metodekendskab mm. Præsent kendskab til fagets vigtigste empiriske elementer. Velstruktureret viden om læring. Hukommelsen sikrer fastholdelse og faglig korrekt genkaldelse og faglig eller praktisk anvendelse af kundskaberne.

Læs videre i Poulsen, S. C. Tilegnelse af boglige fagkundskaber, Slagelse: MetaConsult Forlag, 2006, 300 s.